

ცისკარი

1858

აბრელი. წიგნი მეოთხე

ტფილისი თბილისი

კერესელის ციხე

ლოქსეზი

18.

ზ ა ი ა თ ი

იადონს ის ეგანდა,
ღ სუმბულს ის ეგანდა,
თქვა მანმა მე თქუენგან დაბმულვ კან ის ეგანდა.
შაგჳან შაშგჳან ისტვინა,
ზიკგულ ვინ ჰკლა ისტვინა,
ეშუის ხმასა შეაკლა აშოკ ვრემდის ისტვინა.
მოლაფუნიან შალახმა,
შეგლო გულს მან შალახმა,
ღაეკონა დულაშახს დაჰსჳკა ზ მან შალახმა.
თუთი ღადონს და დაწვად,
მას ვადანგო დადა წვად,
ვეჰვ წაყარო უხანის, გულს აჩნია ზ დაწვად.
გვრიტი უელსა უტაკებს,
აკ ავ კმასა უტაკებს,
შეცუბონით შედუდუნებს თვალ შეზნუდით გუტაკებს.
1.

ნაკვირვ ღამა მან ღამა,
 წამცა ღამა მანდ ამა,
 აჭიკჭიკდა შენცხალა სათხედ ღამა მან ღამა.
 ბაგედ ვჰსთქჳ შენდა ჯაღო,
 უცხოთ სმის გშვენს დაღაღო,
 წაინს ცოლთა დატყდუის შეგბნაღდეს შენ და-
 ჯაღო.

ნაწინჯთა დახედ დახედ,
 მოკნეუად ზ ხედ ზ ხედ,
 მიჯნუკმა კმა შეაწეკო ტან ალვად დახედ დახედ.

ბესარიონ გაბა-შვილი.

ბ ა ი ა თ ი

ვიწყო წეკა მაჯამით,
 დაშუქეს ჩემი მაჯა მით,
 ღებავ ნეტარის ნაცჳლად მასვა კსტინი მა ჯამით.

შეზნო ჩემ კეძმ მომანთვით,
 მოდით ეზნის მომანთვით,
 ცნადიას აღსამკობლად ლექსნი თხზულნი მომანთვით.

მსუქს მას ვაჭჳა ბაიათი,
 შებკული ბაიათი,
 კუზიდონისა ისტებს ვინ ისტის ბაიათი.

ბედსა ვხედავ მზადადა,
 დისხუას შიშვეს მზადადა,
 მაკვირს თუ გრული გული, საკულად აწის მზა და?

გული ემსხე წარგო,
 შის ღასგაძსედ წარგო,
 სუსტ ქმნალი ღანაშთობი, ცრემლო შერ ან წარგო!

თ. ალ. ჭავჭავაძე.

კოლოხიდელოს

ნამდვილს ზოგის, სულით, გულით, აქუს ესწოთი
 ჩუქსულებს!
 ანად იწრეგს კაცთ განკიცხვას, მსოფლოდ ეწის ჭეხს
 ეუბნება,

ეწის გზასედან შინანდობს, აწვის ამღევს უუცა-
 დღებას,
 დასაცა გმინობს, მჭევრ სიტუეზიით წაბმოსოქქავს
 თვს გულის ნებას.

შეგზნავს, გოცმს თუთ ჩუქმს წესთგელს, გუწეით
 აქუნდათ ეს თვსება,
 გჭვრეტ ზოგო ჭ მახადის, ღმრ შერდა გაქქა ეს
 ღანსება.

გზედგ, ვატკობ თვალთა ჩემთა, ვით აღსწულდებ
 მუხთ მცნებათა;
 ვით ამტკვემებ შენთ ფეხეთ ქუცსე, მხვალბრევთა
 ოცნებათა;

ვით შოწდები, სიკეკლუცით მდგნად-შემკულთ ქალთ
 წუგებათა,
 წადგანც უწეი, წომი გონებას, უძსთ აკონ მათ
 მშვენებათა..

დაესხენი, ავსიტყვებით, შემუწეთა ჰქმნან შუბობა,
 დაგაწინწკლონ, ზეგანდამო-ნაწებულის დაე შწომბა,

გონდ შინთაცა განჭიტსკიდნენ, — იგი გონით ბნელ-
 დებაან,
 აწაწანი აწან იგი ზე აწაწად მოკვდებიან.

უკეთუ წომი ნიჭს, წომედი გაქუს ზენითა მოკლუ-
 ნილი,
 დაუკვდნად მოიხმაწებ მას, წომელ აწს განსდ-
 ვნილი,

წეტად მაწინ, შენ ზოგო! უოგელთზედ ხაწ უდიდესი,
 წინ მოგელის შულის-შუღთგან, შენ, დიდება თუთ
 უკმცესა!

აწსებობა ეგე შენო, გაწდუცემის შულის შუღთა,
 წომელნაცა მკობით ქებას შემოგწინგენ დიწსეულთა.

განგეთქმის მაშინ დიდება, ყოველ ნათესავსა ზედა,
 ზე გვიანგვისა დაუტკნობელს დატადგაჲნ თავსა
 ზედა!....

ი. კვრესელიძე.

კვლის უუაღოთადმი

ოდეს შევემან თვსს მაგიენად,
 ანუ თუ დროშან გეოს შენ ძლიენად!
 მაშინ გამათებს შენ სლვა გონიენად,
 ნუ თუ ვინ გზოვოს, გუჟ მანკიენად,
 საქმეთა მეოფი ბოროტ ცბიენად,
 ზე მომხუტვს ოდენ ქუცყანიენად,
 ანაბედ ვგე დიანს, მეცნიენად,
 საქმეთა მსჯელი გულის სძიენად,
 კეთილთ მჟანჭულდი სწოლ წადიენად,
 ზატაუთ წაბთჭმული გუელ ღმობიენად,
 სოფლის მომგონე წუთ უბიენად,
 უცხოვნელ სიტყვის მგე ზედიენად,
 ზე ნაცვალთ მოსაგი კეთილთ ციენად.

თ. ირაკლი ლომთაძიფიფიენიძე.

მაისს ჩუნე წელსა.
 ქვაშისიანი.

იმერეთის მეფის სოლომონის დედაზე,
ქეთევან დედოფალზე ნათქვამი.

აჲა ამაღ აფაშაღლოთ, აჲ ალკისა ადნაგობა,
ბეჲგ-ბნელობა, ბწოლ-ბაღწობა, ბაგებისა ბადახშობა,
გულო განემო გიშნის გწუხვა, განტაშოწა გან-
გატნობა,
დიდებოთა დაჲლამ, დახვწამ, დაგიტკიცოს დღეთა
დწობა.

ესუთოღის ეღეშობას, ეწხეოდა, ელატობდა,
გაშად გნახე, გაწდს გამჰსტავსე. ვისტან ვისი ვაღა-
ლობდა,
ჲე ზიღუებით ზანანობით, ზამბახთან ზადიუობდა,
წე კაღშუსსა წედწებოდა, წეთუქსაგით წელჲა-
წობდა.

თუწ-თითობით, თმა თხზულობით, თინათინი თამა-
შობდა,
თასამანს იზიღუებდა, ინხეოდა იგ ინშობდა,
კინაშოსა კავაკაწაწით, კეთილ კაშპით კაშკაშობდა,
ლაღის ლამწებ ლაწლანათა, ლოყათაგან ლომილ-
შობდა.

მუღამ მიყვანს მშემან მისმან მე მეტუბობის მანა-
ნობით,
ნამეანსა ნაწგიზებსა, ნამკზედ ნახვა ნაწწანობით,
ომაინობს ოდეს ოწბობს, ოო ოობს ოღოღობით,

მაწაწაა ზეჲნაგითა, შინად შინობს მკჷრინუალობით,
 უღეროვანობს უგუჲგია, ჟამობასა ჟამით ჟამობს,
 წიღით წიღობს წიგინანად, წონინითა წხეკით წხე-
 კობს,
 სიწინ სუჲთა სიწინობს, სუჲტს სიწლოთი სი-
 წისაწობს,
 ტყუილთ ცანჯავს ტყელი ტუჲთა, ტატანივით
 ტანსა ტანობს.

უმანკოსა, უზადოსა, უცხოდ უქებ უღუჲშობას,
 ფაქიზობით ფანიკობას, ფეხის ფინგელთ ფან-
 ფანობას.
 ქაღალდზედა ქანკემებით, ქოხუბთაგან ქანქალაობას,
 ღიღინს ღუღუნს ღაბაბზედა, ღაწვებზედა ღუღაუობას.

ეაქიპუჲლად ეაქიპოს, ეაქუჲოვანობს ეელსა
 ეუჲად,
 შუბლთა შუქთა შუჲნებანი, შეცაჲცვლიან შიწინ
 შუჲად,
 წინთა წემთა წაბნელება, წამცობია წამი წუჲად,
 ცნობიერობს ცხოვრებასა, ციმციმითა ცვაწობს
 ცუჲად.

ძანადობით ძნელოვანობს, ძაებთა ძუძუს ძაღად,
 წაწბის წაწბის წამწამითა, წაღვოდთაგან წმიდათ
 წყაღად,
 ჭიქებ ჭკელობს ჭეჭელაჲ, ჭენებთა ჭენობს ჭაღად,

ხატველნი ხატვენ ხატუწად, ხალისთვე ხატვენ ხალად.

კმობს კონცითა კელწიფუწად, კონცითა კმობს

ჯანში ჯადობს ჯეწანია. ჯგაინით ჯეწოვანობს,
 ჯეწოვანობს უცხოლ წასშე, ვახტანგ გმუიდავ მსესა

გი გულისა მად მიუძღვნი, საშაწადოდ მისთჳს ვანობს.

თ. ვახტანგ შ. ორბელიანი. (*)

მამულვე ნაიქვამი

აღალეს ბაგებს, გულო დასადაცებს, ეღვანებს

თქალთ ინდი კახმაც, ღალს მინა ნახაც, ოდეს

სუშულის ტეკანსა უწერს უშეკვასა, ქონდეს დაწვ

ცნობენ მოწი წყალნი, ჭვირობენ კაღნი, კმობს

ჯგაინთა ჰა ჯოდნებუღად.

თ. ვახტანგ შ. ორბელიანი.

(*) ეს ვახტანგ ყოფილა ვახუშტის შვილი, რომელი-
 საცა ანბავს დაწვდილებით ვამცნებთ თავის ღმოს
 „ცისკრის“ მკითხველთა. ბ. .

მ. ქ. მ. ე. დ. ე. ბ. 4.

(სტენა წარმოადგენს პნელსა საპროპილიტსა,
რომელიმაცა აღიკვედ გდია გრიგოლ
თოკით შეკრული.)

გ. მ. ს. კ. ლ. 4.

გრიგოლ. (მანტო.)

გრიგოლ.

აი, ენთა ბოლოტი მინუტი, დოგონა ღუნავს
ბოლომდინ კაცსა! — და გამოგმეზავდო დღეს დო-
ლით, ზე შეუდებო გზასა, ვიიავი მხანუღად ზე ჩემს
თავს ვსახავდი ბედნიეზად ეოვედზედ; გუდი მიტე-
მდა მეტის სიამოვნებისაგან, დომ ვუიქრობდი, დღეს
გნახავ დედა ჩემსა, დიდის სნის უნახავს, დოგონ
უტეპ გავახარებ ზე ვასამოვნებ მეოქა! სად დავიკარგა
ეს უიქრო ზე ეს იმედი? და იქნენ ეს ჩემოვს სასი-
ამოვნო აზრება? — მოგდივან ჩემს ქვეყანაში; ზე მსგ-
დების ზანველადვე საძუხადო საგანი, და ვხედავ
დედა ჩემს სიკვდილად მახუეულსა; ჩემს სადგომად,
მხედების საჭელობადე. — მართლ მსაჯულთ დმეტოთ!
მზავლო მოწყალო შეიომქედო! და მაქმნია იმი-
სთანა, დომ ასე უწყალოთ მსჯი? ან იქნესა მსჯი
შვლსა, დოგონდ შვლსა ბოლოტ მოქმების კად-
სას? — შე ვიკარგება მაუწოდებელს შენს განცებაში!

უნდა მოგათმინო ზე ყოველივე ესე შენას მადლობით
მაგათგანო. მოთქმენა ზე სიკვადრული უსწავლესია
ჩემოვს ჩემს მშობელს, რომელსაცა ჩემოვს მთავალი
ტანჯვა გამოუვლია. — დმენთო ჩემო!... (იუწყებს
(მაღლა კედელზე წიგნით.)

გამოსვლა 2.

ზელაგია. (უკან მისდევს მოახლე თევზით ზე ჩაბეჭა
დვანოთი.) ზე გზიგოლ.

გზიგოლ.

(მა მიესმის კანის სმა, უკან მიიხედვს.) ვინ
ანის? ეს ვინ შემოვიდა?

ზელაგია.

მშვიდობა შენთან, საწყალო მაღადაცონეწო! მე
მგონია მშვიდნი ხან, ზე ზუჭის ჭამა გინდა! თუ
წომ ან ითავადებს, მოგიტანე სასმელ საჭმელა...

გზიგოლ.

ახ! მე ან მინდა, ანცა სმა ზე ანცა ჭამა. — მე
მშვიდნი ანა ვარ.

ზელაგია.

აი ეწითი ჩაბეჭა კანგი წითელი დვანო.

გზიგოლ.

(უცებ.) დვანო?

ზელაგია.

დაახ, დვანო. (მხადვებდ.) მაშინჯეო გამოვიდა

მამიკემისაგან გასუნი წითელი ღვინო უუთს მაცემს
გაცხაო.

გრიგოლი.

გმადლობ მშვენიერა, მაგ მოწყალებასათვის! ეს
ჩემთვის უმკაცრესი სასუქი არაა. ჩქარა, ღვინო გუ-
ლასათვის, ჩქარა კეოილის მოქმედო ქაღალდი, ჩქარა
გაუგზავნეთ ღვინო სიყვარულისათვის ვახანს კელათ
კვ ღვინო ზე საჭმელი ახლოს აქ სოფელად სნეულს
დღეა ჩემსა, რომელიცა წევს ერთი გლეხ-კაცის
სახლში ზე რომელიცა ძლიერად სუნთქავს სამშადათ
ზე აღუებს სულსა საკვდილისათვის. უბედურა დიდოს
ეს ღვინო თუ რომე ცოცხალია ზე ჯერ არ მომ-
კვდება. — ას! დისთვის ანა ვარ იმის ახლოს ზე მე
ოვთან ჩემს კელათ ან ვახანს? (უკანვე აძლევს
ღვინოს.) გაუგზავნეთ თქვენს ჭაბიკეთ ჩქარა, თუ
ჩემთვის სიკეთე გინდათ! მიუბრუნეთ საცოცხლე
დღეა ჩემს. იევათ იმისა მტკელ ანგელოზათ!

მელიტია.

(გულმტკიანული) შესაძლებელია ან ანა, რომ
შენ იყო სწყალობელი, კაცის მეკლელი ან ბო-
როტ მოქმედი თუთა კაცი; შენ რომ გოგონა გტოვო
ძალიან კეოილი კაცი ხარ!

გრიგოლი.

მადლობა დიქოსსა. ბოლოს გამოვიჩინა იმისთანა
სულა, რომელიცა იჭევს ჩემს მხარეს ზე გეგზავნის!

მელიტია.

მე თვითნა წავად დღეა შენთან ზე მიუბრუნე სის-
მულსა ზე საჭმელსა. ეს ღვინო ზე საჭმელი

შენთვის იუოს აქა. (იქ უშვებს უოველსავე წად
მოიტანა ჭ თუთან ილამის გასვლას.)

გრეგორი.

მოწყადეო გეღმწიუაჲ, მოიდუო მოწყადესა ჭ
ნუ გაძინისხდებოთ კითხვასათჳს, ვინა ბეძანდებოთ
თქუენ?

პეტლიგია.

მე ვაკ აქაუზის სიუელას შეპატონან ქალი. მამა
ჩემი გვამად ადის დიასამიძე. —

გრეგორი.

(განკვამვებით.) მანთმსაჯულო ღმერთო!

პეტლიგია.

მა ამბავია შენ საწყადო?

გრეგორი.

(ცხცახით.) იმისა ქალი უოფილას, დომეულსადა
შემაშურობინა ჭ დომეულსადა ეკონ ვათიშც შე
იმისა ველავდა....

პეტლიგია.

ახა ისა აი, დომელისადა სიკვდილსა დამოდი
იყო მამა ჩემი.

გრეგორი.

მამა ჩემი?

პეტლიგია,

მაეს ღაზაჩაჲობს, მამა ჩემიო, უთუოთ შეშ-
ღალა საწყადი, გუდა მაგანკადებს შიშითა....

(გაბზას.)

გ ა მ ო ს გ ლ ა 5.

გრიგოლ. (ერთი.)

გრიგოლი.

(იშეოწებს თნთოლით სიტყვასა.) მაშა ჩემი!... მაშა ჩემი!... ზოლო მოუდებელი მანთისაჯულებათ! შენ უხილაგად განაგებ ჩუქნსხედ. — დახე და მესმის! ის ჭადა რომელსედაც ამოვალე ხმალი, უოჟილა მაშა ჩემი! — ერთი მინუტიც რომ დამცალგებოდ, უეჭველად შეკეცმნებოდი მაშინემის მკვლედი! — საშინელება! — სისხლი მადიგდება მანდვებში... თმები მადლა მესლუბიან... თვალში სინათლე მე-
ლევის!... (თავს ჩაჭიდებს ჭ ცოტას ხანს ჩუმათ აჩის.) — განგებას რომ სდომოდა ჩემის კელით იმისი სიკვდილი! — ჩემს კელს რომ მოეკლა ისი! მანთლმსჯულო, უხილაგო გამომძიებელი! განა შენ იქნებოდი მიწეში უსჯულო მაშის სიკვდილისა შულისაგან, შეუწაცყოფისათჳს დედისა? — ას! მკა-
გადმოწყალი! — (შედის ვიქჩში.) — იმ ქაღმა წო-
შელიცა ახლა გავიდა ჩემგან; იმ უმშვენიერესმან კეთილმან ჭ საყვარელმა აჩსებამ განადგავა ჩემს გულში ახალი სასიამოვნო დადც გაცნობა: ის ქალი ჩემი და აჩის! — ის უგუნური უმაწვილ-ჭადა, რომელიცა კნახე ცყეში მაშინემთან, უთუოთ ჩემი ძმა. — იცის და რომ თავადის შუღია ჭ დიდის ქონების მატკონი. აბნევს ოხნად ჟელსა, იცვამს მდიდრულად ჭ ვინ იცის რაებს შიადის. — მე კი

იმის მძა ვცხოვრებ ღაჭიბად, საწყლად ზე დასაც
ეწათს ლუქის ჟასაც ამა აქუს.

გამოსვლა 4.

დიონოსე ზე გზიგოლ.

დიონოსე.

მშვიდობა შენთან მძა!

გრიგოლი.

ღმერთმა მშვიდობა მოგცეს საუვაწდელ!

დიონოსე.

მსუქს წა, რომ განგამხიანულო შენი გული ზე
მოგცე ნუგეში, მე დაგიჟაწა ზე გექმნება შემწედ;
აწისთჳს რომ სინდისი ყოველს დასჯასუდ მეტოხს.

გრიგოლი.

ეგ მანთალი გახლავსო, მაგამ წას ბეძანებო
თქვენ ამ გვან დაშნაშავსუდ, რომელსაცა სინდისი
აწა თუ სჯის, აწა თუ მოქმედობს.

დიონოსე.

მაგ თჳსების კაცა სწულებით აწა მეონია, ზე
თუ იქნება უთუოთ დიდი ბოწოტი ზე სამაგელი
კაცა უნდა იუოს.

გრიგოლი.

აწა, საუვაწდელ! მე სწულებით ფაქტათაც აწ
შეუწესებ, რომ შენ მაგას ჩემსუდ ანობდე. — მე
იმისთანა გული მატეს რომ აწა მეონია სხვას

კიდევკე გასმეს ქონდეს. ანა სიძიდრეზედ, ზ ანა
სწავლასედ ან გავცვლი მე ჩემს გულის.

დიონოსე.

მაგას შენზედ კი ან განზობ, საზოგადოდ
განზობ.

გრიგოლი.

მეწმუნეთ საყვანელო ძმაო, რომელსაცა სძუ-
ლებით ანა გცნობ, რომ სძულებით ჩემს გულში
ბოროტი ან მოიპოება. მაგრამ ამ შემთხვევაში
რომლისათვისაც დაჭერილი ვან, სძულებით ანა
მოქმედობს სინიდისა ჩემზედ.

დიონოსე.

მაგასედ ტყვილად ნუ სწუხდება მეგობარო, თუკი
გე იცა წაგომ ეს კი ან იცა, რომ ზოგჯერ სი-
ნადის გადაჭანებებს თავის მოყვანეობა.

გრიგოლი.

ანა საყვანელო ჩემო, წასაც თქვენს ანობით
აგრე ან ანის! ახ, წა გწუხან რომ ანა მისწავ-
დაანა ზ ანა მაქვს მსწავლა, რომლითაცა შემ-
დებოდა ანა წამოშეთქო ჩემი აზრება თავის
განონის წესით. მე ვიცა რომ მაქვს გძნობა, მა-
გრამ ამ გძნობის წამოშეთქა ზ დამტკიცება ან
შემიძლიან. — მითხანით ღვთის გულისათვის, წა
ცოდვა ანის რომ უნდა წამოშეთქა წამე იმ თავა-
ლისათვის! ანა ერთი თქვენს ყოფილიყავით ჩემს ალა-
გს. — ერთი მიზანდეთ, კუავსთ თუ ანა დედა?

დიონოსე.

ანა. მე დავობდდი მაშინ, როდესაც რომ მაგანა

გოყავი.

გრიგოლი.

გწუხვამ! წადგანც ანა გეოლათ დელა, საიგან
შეგიძლიანთ შეიტყუოთ მშობლიური საუკაცულო. —
მამ ნება მომეცით მე გეტყუოთ წამდენაც შემოდინ
უჩი მიგდეთ: მოდესაც რომ უყურებს კაცა თავის
განს, ზ ხედავს რომ ბუნებას თავისი ნაყოფიერება
ყოველგან ენთობ მოუყენია; საითაც კი შეხედვს
კაცა ყოველგან საკმაოდ სასმელი ზ საჭმელია —
მოდესაც რომ ხედავს ისავე კაცა, რომ ესე ნა-
ყოფიერება ანის ახლოს თავის დედისა, რომელიცა
ადრებს სულს საკვდილისათვის შიმშილით ზ უხმეს
ენა მწყურვლით, თხოულობს ახლოს მყოფთაგან
შემწეობასა ზ ყოველნი გინცა ვინ ცაივლის იმის
ახლოს, საზიზღად შეხედვენ ზ ანც კი მაძღვრებენ
უუწადდებასა. — საცოდავი შვლიც უყურებს მშო-
ბელს ზ ვისცკი მოწყალებას სთხოვს სტუქსავენ
ზ ან გააკითხავენ მისთვის? ამისთვის
რომ იმ უხეღურიანთვის ვისა სცადიან, ჭკუა
ზ გონება გუდდღღებში აქვსთ განთული, მაშინ
წასაკვირველია რომ კაცის გულში შეკა წაღაც
წამ გწმნობა!

დიონოსე.

საყვანელო ძმავ, მე გეონია ეკ შენა ჭსწავლა
უუწოდ მეტობს სიღატაკეზე. საწყალი ყოფილხან ზ
მიკვირს თუ მაგ წერილებით ეკ ჭსწავლა სად
მიგიღია.

გრიგოლი.

მოგონდა მსედავო მე, თუ ჩემს მსწავლასა, უფ-
გელივე მიმიღია ჩემის მომბლისაგან. — იმას ვანბო-
ბდი წედან, რომ სინიდისი მე სწულებით ამა
მსჯის. თქვენ კითხულობთ ჩემს დანაშაულსა ღ
იმას კი აღად ანბობთ თუ და იყო მიზეზი დანა-
შაულობისა. თუ მივიანად განსჯით, გაწმუნებთ
რომ შეჭველად გამამართლებთ. — მე ესეც გითხდა,
რომ გაბეღვით წადგნდგები წინაშე უმადლესის გან-
მსჯელისა, რომელსადა მოუგებ უოველსავე ჩემს
დანაშაულსა.

დიონოსე.

საუვანდლო ჩემო, დიხს იმად, რომ მჭონდეს
შენთან ასლო მეგობრობა. ბედნიერად ვწადს ჩემს
თავს, რომ შემეძებნა დრო შენთან ღამადაცისა თუ
რომ გაგწიკებია ცხოვრება, წამოდი ჩემთან დედი-
შენით, მოგცემ კანკს ოთახს სადაცა უოვლასფერი
გექმნებათ ღ დადექით.

გრიგოლი.

(მოეხვევა.) დიდით გმადლობ დედიჩემისათვის ღ
ამა ჩემთვის, რომელიცა მოველი დიდს დასჯას.
ქნება დამაჩნონ კიდევ.

დიონოსე.

ნუ გეშინიან, შენ ასლა ხად კეთილის კაცის
ველში, რომელსადა მოსწონს გე შენი დედის
საუვანდლო, მაიღებს კიდევ მონაწილეობასა მე
შენს საწყალს მდგომარეობაში, გაბატონებს უოვე-
ლსავე კაც კამ დღეს შეგეშობვა. — შენ ასლა თა-
ვისუფალი ხად, ამასათვის ვად მე აქ გამოგზავნილი,
3.

რომ მამობრივ დამოკიდებულებით გაგვიშო ამ საზოგადოებრივად.

გრიგოლი.

მეზმარეთ კეთილის მოქმედო ჩემო, თუ მან გვინდა ის სუფთაგვარი გაცი?

დიონოსე.

თავადი დიასამიძე.

გრიგოლი.

დიასამიძე! — იმეცხოში სომ ან ყოფილა მოდისმე?

დიონოსე.

სწოხეთ, მაგნამ დამდენსამე სნის შემდგომს ვა თავისის ცოლის სიკვდილის უკან, განდმოსახლდა თავის სოფელში.

გრიგოლი.

მანთლა ცოლი მოუკვდა? ვიღა ანის ის ქალი, რომელიცა დიანია საყუარულისა ზე რომელიცა აქ იყო დამდენსამე ზინუტის წინ. ქალი სომ ან ანის იმისი?

დიონოსე.

სწოხეთ მის ქალია, რომელსაცა ჭკვიან ზელაგია.

გრიგოლი.

ის უნაწილაკადი, რომელსაცა ზუსულათ აცვია? უთუთ შუდი იქნება?

დიონოსე.

მის შუდი ანა ჭყავს.

გრიგოლი

(თავისთვის.) მადლობა ღმერთს! (მადლა.) მას

ჟან ანის ის?

დიონოსე.

ის სტუმარა ანის. ქალაქიოგან ამისულა დანის
გასატანებლათა.

გრიგოლე.

გმადლობ ღმრთი უფალაჲ შემატყობინე, ეგ შე-
ტყობა ჩემთვის დიდი საჭიროა იუო. კიდევ გმად-
ლობა თქვენსანს გაცთამოყვანეობისათვის; მაგნამ დი-
დათა ვწუხვან, ღმრთი ან შემიბდიან ვაქონაო თქვენ-
თან შეგობნობა; თუ ღმრთი მეც შენი დანი გიჭ-
ნებოდო, მაშინ კი შეიძლებოდა.

დიონოსე.

განა შეგობნობა ანა გავს სიყვანჯულსა, ღმრთი-
ლიტა თანასწორობა უფალათათვის.

გრიგოლე.

ანა, კელმწიფო ჩემო! ეგ დიხსება მხოლოდ
აქვს სიყვანჯულს, ღმრთილიტა ანაფენს ან განა-
ჩევს ღმრთილიტად მოქმედებს დიდზედ თუ
მცირეზედ. ამას თავი დავანებოთ ღმრთი ღმრთი
მატებს თქვენსანს სათხოვანი. გთხოვთ პატრონო ჩემო
თუ ღმრთი შეიძლებოდეს საკუთრად მაჩვენოთ დი-
სამიძე. ღმრთილიტანაც შეიძლება თავისთავად და-
ნადავო. — მე მინდა მადლობა მოგახსენო. ჩემს
განთავისუფლებისათვის; თუ ღმრთი სხვანაც იქნებან
იქ, მაშინ შეიძლება, ცოტა მოგცხოვროვას განთავა-
რებულად და დიდიანს გერ მოგახსენებ.

დიონოსე.

მაგ სურვილსაც ადგისჯულს. მომევი! (ღმრთი-
გაგლენ.)

გამოსვლა 5.

(ტენა უცვბ შეიტვლება ისევ დიასამიძის ოთხჯ, სტოლს მიჯდომია დიასამიძე ზსწევს ჩიბუხს. შე-
დაშიძეც მოშოწებით ზის სკამსუდ ზ მამიკოზსა
სწევს, ზელაგია კუთხეში ზის ზ დაღსადა ზეწესკს.)

დიასამიძე.

(ქაღს.) ბუნდა ჯეჩ მოიცა, ზოდესც სავსე
გამანელდუბა, მამინ შეიტვლება გავზავსა.

ზელოგია.

ოუ ზამ გაცს უნდა კეოილის ქმნა, მოსამსახუ-
რის კელში ზადი უნდა მიაგდოს! — შევი ასე მგო-
ნაა ზ, კეოილის ქმნა მემოჰს დიდი სიხანუღია!
სიხანუღში ზ გვედღეცაღება!!

დიასამიძე.

შენ, აზა დიდგაცობაზედ ზას ლანაწავობ? დიდ-
გაცობა შიქაწვია, უოველნიგატნი უნთის კატას შიამა-
მავატნი ვაწთ. კიდევ გავტიქოწვს, ზამ მუიქ გაცო
გამიცზავნია უნთი კელობა, ზ ამზავიც მომიტანა,
აზლა უკეთ აწიბო, სადამოზედ უნთი გავისეწოთ
ზ იქითკენაც შეუიწოთ, მჴენ თუთან ვნახოთ თუ
ზოგოწ აწის.

ზელოგია.

(გზაუოჰიღუბით.) ზადგანც აგწვია, მამ კაწვია.
(გზაწვს.)

დიასამიძე.

(შეწაშიძეს.) შე მგონია გნახო მამიღელ, ზამ

ეს თქვენთვისაა სასიამოვნო იყოს?

შერაშობე.

თქვენს ქალთან გასეივნება, აბა მას ბეძანები ბატონო, სასიამოვნო როგორ ან იქნება! მეცამე ჯამ თუ იმ დედაბატონს შესაყარი კამ სჭირდება! მეცამე ანათეუნი; ასეთი წამალი მაქვს თქვენმა მხემ, რომ შეტა ქება ადამ უნდა. პატიუთგან მოვაცანინე! იმას რომ კაცმა უსურს, ანა სერი ან მიუდგება.

ღიასბიძე.

გეთილს საქმეს წამალი ანა ეჭიწება, მე ასე მგონია. — შინ ჯდომა ყოველთვის კაცს მობეზრდება, თუ ზოგჯერ ან გაიხეწა, გასეივნებასთან ჩვენი ღვთისადაც ვიქმთ.

შერაშობე.

კაცს როგორ მობეზრდება კნიაზო ცხოვრება იქ, სადაც კნიაზა ღვას. (გადახედამს შელაგის, რომელიცა თავს ჩაჭყიდებს.)

ღიასბიძე.

(თავისთვის.) ზოგი ჩემს ქალს ჰყობს. (მაღლა.) მათხანით უნდა თუ ღმერთი გრწამთ კნიაზო მიხეილ, რა ყოველთვის ისევედ მომადანა?

შერაშობე.

ამისთვის ბატონო, რომ რომელიც ქალი ამის სურს შეიტყობს, ვინ იქმნება რომ ყუჩადდება ან მოგვცეს. შენე რა მომადა გახლავსთ, თუმიცა უფრო კანგი გი შინ დამავიწუდა. სენთუკსაც რომ სჯდება ამის სურს, უნდა თვეს ანა მოხდება, მინამ

ბიჭი ან გააშვებებს ზე დადგან თქვენ ან მოგ-
წონთ ამის სუნი, წავალ მას თავს კანგათ წელთ
დავბან ზე ტანისამოს გაკაბეცდებიან ზე გაგაფრინებ.
(გაჭა.)

გ ა მ ო ს ვ ლ ა 6.

ღიასამიძე ზე ზელოგია.

ღიასამიძე.

(უკან უყუდებს შემაშობეს ზე იმასის.) სწოდათ
თქვენმა მზემ აქლემია. კაი მოუვა შენს თავს კანგი
ჭკვიანი დამ შენ ზეევაბად მამაშენს.

ზელოგია.

მამა ჩემო, თუნდა გეწეინოთ სწოდათ მოგასსენებ,
დამ შე მაგისი შემეტყუელი ამა კად.

ღიასამიძე.

შე თუთან ან შემიძლიან, დამ ეკ სულელი
კისიძო.

ზელოგია.

თითქმის შეჯავდება კადეც.

ღიასამიძე.

შეც აგზე კად.

ზელოგია.

მამაჯანს დოგოდ უნდა მოგვეცე იმ კადს, დამ-
მელიცა მძულს?

ღიასბაშიძე.

როგორ თუ როგორ? ანაჟუნი.

პელოგია.

საკვირველია რომ ყაღმა ზოგჯერ თვანაც აწ
იცანს, ვინ წისთვს უყვანს ზე ვინ წისთვს სძულს.

ღიასბაშიძე.

გვ მატაღიას.

პელოგია,

აი მაგალითად. წისთვს მძულს შეწაშიძე...

ღიასბაშიძე.

სწოტეთ ანბოზ...

პელოგია.

ზე წისთვს შიუყანს დიონოსე?

ღიასბაშიძე.

ჰ.

(სიჩუმე.)

პელოგია.

მაღიან კი შინდოდა ქმნის შეწთვა.

ღიასბაშიძე.

(თავისთვს.) დახეთ როგორ განათლდა საქანთ-
ველი. აი წას შეუბნება ქალი. (ქალს.) წასაკვი-
რველია უნდა გინდოდეს.

(სიჩუმე.)

პელოგია.

გვთავსა მამა ჩემო ერთი შითხანი: ცოლს წაგომ
ანა თხოულობს ჩვენი დიონოსე?

ღიასბაშიძე.

იმასა ჰკითხე შჯლო.

(სიჩუმე.)

შელოგია.

(თან ეშუქება ჰერკას.) ძალიან კი მაყვანს.

ღიასბაშიძე

ვბ ჩემთვის დიდად სასიამოვნოა.

შელოგია.

იმასაც უყვარვარ.

ღიასბაშიძე.

დასაკვირვებელია.

(სიჩუმე.)

შელოგია.

შე შეგონია მამა ჩემო, რომ გაგვეზავნათ მოცუ-
ქული ჩემივდ, უნდა ან იტყუოდ?

ღიასბაშიძე.

ვბ შეც შეგონია.

შელოგია.

მოგონი გაგიგონებდით, რომ თქვენნი ნება
ყოფილიყო.

ღიასბაშიძე.

(გაფრთხილებით.) იქნება შენ დასაცა რომაჲ, სულ
შანთაღს ანბობ?

შელოგია.

ტყუილათ მოგონე ვიტყვი.

ღიასამიძე.

ხა! ხა! ხა! ვნახოთ, ვნახოთ!

შელოგია.

(უუუუებს მსიამაუღლად.) მამა ჩემო, გეტყობათ, რომ თქვენცა გსურს?

ღიასამიძე.

აწაოდეს.

შელოგია.

(მოწუენით.) აწა!

ღიასამიძე.

აწა ჩემო შელოგია! შენ ჭკუა ღოგოვანად გიბეჭადს და ის კი არ იცა რომ ჩუქნთვს დიდი სინდესკილია ეგ სექსე. ან გუფში რომ გედო, ზანდა-თადანი ღოგოვან ანბობდა.

შელოგია.

თქვენ იმასთვს ზგვრა საკეოე გიქმნიათ.

ღიასამიძე.

ეგ იმან თვთან იცას.

შელოგია.

ღოგოვან ბუდნიუკი იქმნეოდა თქვენი ქალი იმის გუფში.

ღიასამიძე.

შენ მგისთვს დარბი ხან დასჯიას, მაგვამ დადგანტ უმაწვად ხარ და უმაწვილუკი სურვილი გაქვს, ამისთვს აწას გეტყვი.

შელოგია.

შე ისეთი უმაწვილი აწა ვამ მამა ჩემო, რომ-

გოძხაღ თქუშნა ზგონებო.

ღიასამიძე.

გამიგონე ჭეჭვენო, შენ თაგადის ქალი ხარ ზე
თაგადის შუაში უნდა შეგინათეს ზე ანა იმისთანა
შეგაკუდო გლეხმა, რომელიცა სწავლიათ სტოგ-
ნობს ზე თუ ის სწავლაც ანა ზეინიდა, ნახინი
უნდა ესე.

მელოგია.

მაშ ანა?

ღიასამიძე.

რომ ანგინ უთფილადო ქესუნანსუდ შენი ღამე
ჭატი. მაშინ კადეკ ჯი გიტოდი რომ ასე გეოქი,
შეგამი ნათქვამია, აუტყავანი თავი გაცმა ტუვილან
ნათ აიტყვიოსო, შენ ჯერ შეგინი ანგინ გინახეს.
შეილა ჯერ მოგადეს სამთანი ზე ჩავიდეთ ქალქში,
ასეთი უმწიღილ-გატეხი ნახო ტუტქში, რომ ან
იტოდე რომელი ანგინი ქმანათ.

მელოგია.

გინც უნდა აგანჩიკო იმისთანა ან იქნეს. ღო-
ნოსეს დიდი ხანია გიტნობ, წაგუდიც აქეს ზე ან
ან სუდი.

ღიასამიძე.

ანა იმდენი ან იცო რომ შენა მასწავლენულია,
შენი დაძინებელი ზე თითქმის მეოჯე მამა, ზე შენ
მეგას ფიქრობ. ატესილხან მიუგანსო, რომ ანცვი
იცო სიუგანული.

მელოგია.

თქვენ თუთა ღმერთ შეუბნობდათ, წაღ ანაჲ
სიყვარული.

დიასამიძე.

მე?

მელოგია.

წასაც კა შეუბნობდათ შენაშემესე, მე სულ
ისე შეგონა ღ იმასაც გვძმობდი, რომ დიონოსესზე
შეუბნობდათ შექაი.

დიონოსე. *რასაშემესე*

საკვარცხელია!

მელოგია.

მამა ჩემო! მამა ჩემო! მაყვარს ღ შევარცხან
კადეც. ენთის სიტყვით ერთმანეთი ძალიან გვაყვარს.

დიასამიძე.

განა იმასაც შევარცხან? გაგატყდა განა?

მელოგია.

გამატყდა ღ მიტანა, მეც მაყვარსაძო.

~~დიონოსე~~ *რასაშემესე*

გვ დიდი სიძნელეა იმასთვის, მე იმასთან
მაგას ან მოგვლადი.

მელოგია.

ას! მამა ჩემო, უნდა იტყუო, თუ იქნაძე წას
მივხვდი.

დიონოსე. *რასაშემესე*

წას მიხვდა?

პელოგია.

მოდესტ რომ მოვიდა საკითხავად თქვენთან
ზემანებთან, ვითხოვდა შენთანაც თუ ანა. მე მაშინ-
წვე ვუთხარი შენ მინდობან მეოქი.

დიასამიძე.

გზავნა მანქანა თქვენს რეგისტრაციას მანქანა?...
შევეს და მოვიგო მანქანა?...

პელოგია.

გერ პელოგის შედეგად, მეუბნება: შენ დიდი
კადრის ქალი ხარა და მე დიდი მანქანა.
პელოგის მანქანა, მაგ ანა რეგისტრაციას, მაგან
რეგისტრაციას დიდი შენთან.

დიასამიძე.

მაშინ მანქანის რომ ის მე გერ გამოგვადებს მაგან?

პელოგია.

გერ რეგისტრაციას, რომ მანქანა მე მაგან იმას გერ
გაუბრება.

დიასამიძე.

მე უფრო გერ! მითომ ან გერ ეს ანაგია.

პელოგია.

მაგან მე დავაწმუნე და ვუთხარი: მე თუან
გერ რეგისტრაციას.

დიასამიძე.

(გაფრთხილებით.) მე უფრო დიდი! მისთვის უთხარი
გერ?

პელოგია.

მამა ჩემო!

დიასამიძე.

შენ მოგოძღვრე თავს გახველი.

მელოგია.

მიუფრეთ მამა ცრემლები მოძღის.

დიასამიძე.

(ზურგს შექცევს.) ნუ დამანახებ მაგ ცრემლებს!
(ხაჩუძე.)

(მელოგია აღტებს ზე ვაიომც დასასაც ეძებს.)

დიასამიძე.

ნას ეძებს?

მელოგია.

ნემსი დაგაძრე.

დიასამიძე.

(აღტებს ზე ისიც ეძებს.) აგრე შიდას მოგოძღვრე.
გადაგაძრეოდა.

მელოგია.

(შეაძრებს ზე მამას უელხედ მოეხვევა.) მამაქმო,
აქი გოგონადი.

დიასამიძე.

ნა ანბანია?

მელოგია.

გეოგრაფია მამაჯან...

დიასამიძე.

თავი დამანებე ერთი მამაშენი ნუ წაგიწერებს, ნა
მაქაძვას ცრემლებით სულ ეს დღეა დამისჯელი.

მელოგია.

მე სხუა ანბანდეს ან მანდა.

ღიასბაშიძე.

მაქანკა! — სიყმაწვილმა! — გონს მოდი შენ სჯულელო! (დოღაზედ ცრემლს უშმენდს.) დაჯექი! შენ მოვიღაზაბაგოთ; ეგ საქმე ავტო ასტკვლიათ ან იქნება. ცოდუქრობის შეკავშირება ენის მანუტში მოხვედება სიღმე ზე გაწვევდა მათელს საუკუნეში. ზოგი ერთი ქალი, ბეჭსა ციანის რომ ან ამდევნო თავის საუკადელს, მაგამ რომელსც შეიწოვს თქლიად უურო ბეჭს ციანის შენთსათვის. — ამისთვის გუჟნება ამის შეიღო, რომ მაუკანსა ზე მანდა შენთს გეთილი, თომეღა მამა იქნება, რომ შეუღისათვის ბოლოტი უნდოდეს.

შელოგია.

(მა დაჯდება.) განა ანა ვხედავ, რომ სამცხადით მამა შეეცხანთ.

ღიასბაშიძე.

ანა თუ? — ეგ გოდევ ქარგია, რომ დედა ანა ეუაგს. თორემ რომ გუოლოდა, ეგზე იათათ ან დაგიჯდებოდა ეტეოთი ზინდაზან ლაზაზაგა.

გ ა მ ო ს ვ დ ი ე 7.

ადწინდელივენი ზე დიონოსე. (შემოვა.)

ღიასბაშიძე.

მა! მოხველი?

დიონოსე.

თქვენის ბეძანებო! განგათავისუფლეთ ის კაცი საწყობილითგან, ის ახლა კაცით ეხმარება გახლავსო და სურთ თუ წიგნი ნებას მასცემთ შემოვიდეს და წადის ზიად მოგასხენოთ მადლობა.

დიასამიძე.

ეგ მაღიან სასიამოვნოა, მაგრამ ნათქვამია, თუ წიგნი კაცი მაღლი ქონასო, მაღლიც უნდა მოუყაროსო. ეს ხომ გამოუშვით და აქედანაც წაიღო ან ანის წიგნი ცხადია გაუშვით.

დიონოსე.

მაღიან სურთ მაგრო მოლაშაქებებო თქვენთან და მადლობის მოხსენება.

დიასამიძე.

მაგრო? წათაო?

დიონოსე.

იქნება გულში საიდუმლოება აქვს წამე, უნდა გაგიტყუდეთ და მოგასხენოთ.

დიასამიძე.

კაცო! მაღიან კაცო! ვნახოთ წა უნდა. ზედა-გია შენ გადი სხვა ოთახში და დიონოსეც გამოვა. (ზედაგია გადის, დიონოსე უფლებს კაცებს და გონივრულ შემოხვევას. წა აჩუქნებს დიონოსე დიასამიძეს, თუთან მოშორდება.)

გ ა მ თ ს ვ ლ ა 8.

დასაბამე ზე გზავი.

დასაბამე.

(მეგვრება.) კეთილი იყოს შენი საქმეგულა ჩემო საუკუნელო! ახლა შენ თავისუფალი ხარ, ღვთის გავგზავნე კაცა დედა შენთან ზე მომიტანა ანხაგა უკეთობისა, იმის გულისათვის უოგელაგა გაზაგაგებ, მაგრამ გაბჭოხლდი, რომ შეძღვომშია მაგისთანა საქმე ან მოგახდეს. დახმონიკობა ზე აჯვარება ცუდა კედლობა არის. — აი კეთილ მანეთი შენთვის მიხუტება, მაგრამ ამ ზეობით რომ მოძებნო მადითსანი კედლობა; თუ რომ გაგაგებ შენ გატეხი ქვეყანს, მოდი ზე კადეგა ვაჩუქებ დასმეს. — ახლა წადი იქით, საითკენაც გსურს.

გზავი.

(არაშეგს მანეთსა.) ნება მაბოძეო მოგახსენოთ თქვენო ბრწყინვალეობა, რომ სუთნადედა კაცი ბეძენებულხარო... ამასთანავე უხვი ზე არა მენწი მოწყობის ზე რჩევას მიცემაზე. მაგრამ შეგახოგ სხვა უფრო კეთილს საქმეზე რომელიცა უოგელაზე დადა თქვენს მოცემულ გვარდებულად ზე თქვენსედაც. მოიდეთ ჩემოდ მადითსაგულები ზე შემეწიენო წინაშე უსამართლოს მამის ჩემისა.

დასაბამე.

თუ რომ შეძიდიან დამ საუკუნელო... ვინ ცდის მამა შენი?

გრიგოლუ.

(მწუხარებით.) დიდა გაცოცხალდა, აქვს ბევრი უბა ზე მამულში, ბევრს დიდ ხალხს იცნობს ზე ყოველგან მოღვაწეულია, აწის გეოდიის მომჭერადი, ნაცროსანი, გუგუნდუკლი ზე სუღუდუკლი.

დიასამიძე.

(განკვირვებით.) მაგისთანა მამა გეოდიის ზე შენ გი ატანე სიღარიბეში სად?

გრიგოლუ.

ასეთი მამა მეგვს ზე მეუო სიღარიბეში სიღარიბეში განლაგადი.

დიასამიძე.

(თავისთვის.) მეგვდა. (მალა.) უთუოთ საყვარელს ჩემს, გემა სიგვხადი გარკვეული, იქნება სხვების მანამაღალი ღოთობა. ქალღმერთს თამაშობ ზე მამულში, ამისთვის მამაშენსა გავაგდო სასლითგან, მაქვს მიღიღიდავი ამ აზრით გეგმა შენს იხსნადლობა. უკანში შეგვდა ასევე შენისთანა გაცემის სელობა აწის... მინდ რომ არ მიუცე, იმ სიღარიბეებს დაუნთქვამდი ზე ამისთვის მე მოგიხდინა მე ან გამტყუებ მამაშენსა, თუ რომ ეს ასეა.

გრიგოლუ.

აწა, თქვენსა ბენეფიკაციებზე. მოგონებ თქვენ ზოქრობთ აგრე ან განლაგებთ. მამა ჩემი სწუდებით მძლავრია მაღლობს მე. თუ ვინა ვან, თავის დღეშია ან უნახვია ან ღაუგდია ან დედის ჩემის მუცელში მინამი ვინობებოდა ზე ქვეყნად მოგვიღოდა.

დიასამიძე.

(განკვირებით.) ღამ?

გრიგოლი.

სამკვიდროდ მაშის ჩემისაგან ანა დამხმარიაა, დედის ჩემის ცხადის ცრემლების შეტა, თავის დღეში ჩემთვის შამა ჩემს ანა უთქმელა, ჩემი ცხოვრებისათვის, თუ ღამეც ვიცხოვრო, უთქმელად ან მოხვდება.

დიასამიძე.

შე მაღაზიან სამაგვლობა ანის. (ამოგვრევით) ვე...
შე დიდი უძნელობაა.

გრიგოლი.

ერთის სიტყვით უნდა მოკასტონი ექვსნო პრეზენტაცია, რომ მე გასულია უნაონო მუღი. საყვალს ზე საცოდვს დედა ჩემს, რომლისათვისაც წაუტევიან უმანკოება, აღუწდვიან დიდის მწუხარებით ზე შეწმულებით; თავისის კვლასქმით იმდენი შეტადინება გაუწევია, რომ გაუნათლებია ჩემი გული ზე ჩემი გონება. მწუხარების ნაცვლად იქნება მე გამეშინაწულებიანა შამაჩემი, მაგამიამის ან უნდა ეს სისაწუდი ზე სინადისოდ ამოღეს ნებას, რომ ანის ესტეო გუდგნილით თავისის მუღის უმეღუტებაზე.

დიასამიძე.

დამეჩიო ღამეც მასცემს მშვიდობას ზე ღამეც მასცემს სინადისი? — თუ ღამეც მაგამიამ სინადისი იმამედ ან მოქმედებს, მაშინ ის კაცა დამეჩიოა დამეჩიოა მაგამიამ.

გრიგოლი.

მა მოგაჩანდევ ზე ვნახე რომ ძნელი იყო დედა
ჩემისათვის ჩემი შენახვა, სხვა დონისაჲთა ანა
შეონდათ მიდღილიაში შესვლის მეტა, დადგანც
ჟგანონთ მუღა ვიუყვი აბა გაჩვით მოგვსენებათ
სად მიმიდესდენ-

დიასამიდე.

ეც ძალიან სამწუხაროა.

გრიგოლი.

ესტყო განკლდო ჩემი სიტყვებზემ ნათებაში, ნაკლუ-
დევანებაში ზე ზეკ აქაჲთ თქვენაში, დაშინჯენ
გავიდახე იმისათვის ვინცა მამიკუნა მე ქვეყნად ზე
დაშინჯენ ვიუყვი მიიყრი, ვინ იყო შატონი. —
მამა ჩემი აბა დას ინადგლიდა ამისედ, როდესად
რომ აქუს გაჩვი სასმელი, გაჩვი სატმელი, გაჩვი
სახლი, გაჩვი ზე სიმდიდრე; სინდისა იმში სტუ-
დებით ან მოიპოვება, დადგანც ანადას გუბნებს.

დიასამიდე.

(თავისთვის.) ეს გატი საკაიკელად გუდს მიტყუებს.

გრიგოლი.

მა მოვშოინდი დედა ჩემს ზე სუთის წილის ჟგან
დავბრუნდი ისევ ჟგან დედის ჩემის ნახვისათვის ზე
მხიარულის განსწავლით ვნახე მოიპვლი საშინელს
სიღარიბეთი; სამის დღის უტმელი, თავის ქვეშ
აქცა იუ ერთი მუჭა შადახი ევო ბადიშის მიტყურ,
სადგომი ხომ სად ჰქონდა, რომ დავუკვა ტანი სი-
დაგანს ზე წიგმისაგან; გუდმოწყადე გატომოვანდე
გატი ხომ სად მოიპოვებოდა, რომ ვინდობა რომ-

კვლავ იყო თვალები დაეხუჭა ზე გულის კვლავი დაე-
ჭრიუნა, ალაგად. ამა ჩქონდა საწყისს (ტოკის.)
რომ თავისუფლად მომგვადნიყო. — მათ იფიქრებდა
მამა ჩემი, იმ საწყისს დედა ჩემსა, მაშინ
წოდესაც რომ, სასახლე გაჩვი უფას, მაშინ
ზე ქვემოტება ღმერთი აქეს ზე მოკვდება, სამდიდრე
თმისთანს გუდა ღმერთიუკს სიტყვებს დაწყებს სა-
ფლავზედ გუთილითქმელობისას, რომ ის სიტყვები
განდევნიან ნათესავით ნათესავად.

ღიასამიძე.

მიიხატე საყვარელი! მათ ჩქონდა მამაშენს? (გე-
გოთყნით.)

გრიგოლი.

იმას კი აღარ ფიქრობს ის გუთლი კადი რომ
სისუტყე უმანკოს ქალისა მოიხატა სიძულად,
დააწმენებდა მათ ცნუს შუადითა, რომ მოიყვანა
ქვეყანად უბედური ანება, რომელიცა უფროდ დედა
სწიველის მამასა; რომ თავისი შვილი მოიხატა იქა-
შინ, რომ კანადამ მოკლა თავისი შემქნელი მამა.
მეზე გადო იფითოს, დისთვის? აი (გადუტრებს
ფუტსა.) ამ ენთის მანეთისათვის.

ღიასამიძე.

(მოთმინებითგან გასული.) მიიხატე ჩქონდა, თუ მათ
ჩქონდა მამაშენს ზე მათ გვანა?

გრიგოლი.

ღიასამიძე.

(ღიასამიძე შემოჰყდას კელი კელს, დაეჭვივს
გულებდ კელს, ჩაჭვიდებს თავს ზე დადებდა გაქვა-

გებულო.)

გრიგოლუ.

(შეტოს შეტად ამფუკეული.) ამ სახლში... იქნება
ქიდვე თუთან ან ამ ოთახში შეატონგე დედა ჩემი
მე მომეტა მე სადღაცხვე მხოლოდ ამისთვის, რომ
შენგნოთვე გიყო მოცემული სასიკვდილოდ მისთვის-
ფედა! — ახლა კელმეოთვეო ჩემი! მე თუთან ან
მინდა რომ ახვისუთადი გიყო. — ან მინდა. — მე
მასონიგი ვან, თუდი ვან, სახალხო გავმეტყუენ
თავსა. თქუენ თუთან უნდა მოცეთ სამსჯავნოსა,
რომელმაც უნდა ჩამომანჩოს, რომოც კაცის
მკვლელო მ თუდი კაცი; თქუენ თუთან უნდა ნახოთ,
როგორ დამანჩობენ. თქუენ თუთან უნდა გატონოთ
როდესაც ამეგანენ მელზედ ჩამოსაგიდებლად, თუ
როგორ გუდმხურვადედ დავსწეველი მამა ჩემს!
თქუენ თუთან უნდა იდგეთ მაშინ იქ მ სედაგდეთ
ნახსავც ქანაოხს თოგზედ დამჩგადი თქვენი შჯლი.

დიასამიძე.

საკმაოა!... ნუღან მტანჯავ!... მაგმანე!...

გრიგოლუ.

თქუენ თუთან უნდა ნახოთ, როდესაც ჩამომ-
ხინიან მელითვან, თუ როგორ ციანის მ მოსთქვამს
მმოხელი ჩემი. თუ როგორ ცხადე ცდემელს ანთევს
დედა ჩემი.

დიასამიძე.

მაგმანე!... კაცთშეუბნადებელი!...

დიონოსე.

(შემოანბის.) ნა ანჯია. — აქ ნა მამხუდანა?

(მოუხერხდება დიასამიძეს.) ამ წყევლმა ხომ ამა გაწყინა?

გრიგოლი.

მე აფასებულე თანამდებობა მოძღვრისა ზე აგათათელე ცოდვილი კაცო, (კედს იშვეს დიასამიძეს.) უფროთ გულწიფველ, თუ ღოგონ სასტყაოთ სჯის ნდობა, ღმრთელთა მომხმადონ ოცნის წლის წინათ. — მე კაცის მკვლედი ვარ! — დაბოროტი ვარ!.. მაგნამ დასაც ასლა ამ სათში კვამლად, გერ აღწევებს ერთი, მე წეფანაც ვანობდი, ღმრთე ან მინდა თავისუფლობა; მე თუთა ჩემის ფეხით ჩაგად ქალაქში, შეგად საცა აღატა ზე გამოუცხადებ ჩემს დანაშაულსა. (გაფა.)

გ ა მ ო ს გ ლ ა 9.

დიასამიძე ზე დიონოსე.

დიონოსე.

ფეხის გულისათჳს ენთი ჩქარა მოთხანთ, თუ ეს წა ანბავია? მე სწულებით ან მესმის.

დიასამიძე.

(შეშფოთებით.) ღოგონ ან გესმის!... ის კაცი ჩემი შვილია!... ჩემი შვილია!... ფეხის გულისათჳს მიდი!... მიდი ზე დაამწვიდე!... მიდი იმ სწულად დედა კაცოანაც, ღმრთელთა გდებ-კაცის ქოფში წევს ზე მდებანკა. გაგზავნე ბიჭები, თუ შენ ან წახვალ!.. ჩქარა!.. ჩქარა ფეხის გულისათჳს!...

დღიანობა.

რომ წავიდეთ, რა გავიყვან? ანა, რა უნდა გავიყვანო? მე იქ?

დღიანობა.

დღეგრძელობა ჩემო! — თუთან შენი გულში გეცხვება (დაიწყო გავა. დღიანობა ჩემი გულში იტყვის თავის თმებს.) სოი ან გად-
გინდებ? გეყოფიან სოი ან შეგინდებ? იქნება სი-
მამო გავა? მე შედეგ გავა? შედეგ გავა... მეც
რა შედეგ... გეყოფიან რა დანა. გეყოფიან გავა,
ანეთი შედეგ გავა მამა, გავა ან მოგვითხრო შედეგ
სიყვარულით. — ე! ბიჭო! გინა ხანთ მანდა? (ბიჭო
შეიშინა.) რა იქნა?

ბიჭო.

გინა? — თუდა გავა? — რა გინდა?

დღიანობა.

როგორ თუ თუდა!.. ის უმანკოებისა რომელი
ბიჭიან გავადა ანა?

ბიჭო.

ის გავა გავაჩემი მამის, მოგვითხრო უნდა
გავაჩემო. ჩემს ნაცვალს შეგავითხრო, რომ
მამათ დანაგინოს, გავა თუ გავა მოგვითხრო გინა
ბიჭო.

დღიანობა.

რას დავა, როგორ თუ დანაგინოს, გინა
მამათ დანაგინოს მოგვითხრო გავა ჩემი რა გავა
ანაგინ გავადა დანაგინოს ანა იქნა იმ უმანკოებისა

ჩვენა!.. გესმის?...

ბიჭო.

(განკვირვებით.) მესმის იქნებნი ჭინძი. (უნდა გავიდეს.)

დიასამიძე.

ბიჭო?

ბიჭო.

ნას მიხედნენ იქნებნი ჭინძი.

დიასამიძე.

შეფერხეთ ის წაწველი კაცს საზოგადოებაში
მე იქნებ ახლად მიხედნენ.

ბიჭო.

ერთი ოთახი გახდა იქნებნი ჭინძი წინა.
მისთანა შენაშენი დედა, ახა სხვა სად დავაყენო?

დიასამიძე.

შენაშენი ვიდაც მუდგები სადაც უნდა იქ
დაეკარგოს, ნა მაგისი მცხელა! (ნატი განსკივანდ-
ებით უყურებს ბატონს დიასამიძე გაივლიდა მოედანს.)
საჭინო ან აჩის ჩეჩოვის სიმე. მე შვილი მყავს...
შვილი, რომელიც ჩემს გვანს განსტეგს შულის
შულის მ ან ამოწელება ჩემი გვანი მ იქნება
ჩემი შეკვიდრე; მე შეკვიდრე შული, რომლის კელზე
თავისუფლად მოკვდები! სწორე, ნამდვილად ჩემი
შულია. მისა მცხელა! დავსხენი სადმეა რომელიც
უნდა გამოცხოს. — ე! ბიჭო!

ბიჭო.

ნას მიხედნენ?

დიასამიძე.

წაღი ის უმანგალი აქ შეშოიუვანე, სთხოვე მო-
წაწებით, დომ შეშობდმანდიოქო. ვინცა ვინ აწიან
განცო ეკელანი შეშოიუვა. — (ბიჭი გადის.) სის-
ხლი ამადუდრა მანდგეშა!... თავაო ფეწხამდინ
სუღ უწიადი მამდის! — ეს მეონია სიხარულია! —
ის მოჟლოდერელი სიხარულია, დომღასაცა ღიწსი
აწა ვან! (გრეგოლ შეშოდის ზე მამდენიმე კაცნი
მოსდგენ, მოურავი სტვირით, დიონოსე, ბიჭი ზე
სხიწანი, დიასამიძე კაცებში ეგებება.) აგეწ მოდის!
მოდო! — აქ მოდი საუგანგლო შჯღო! ოწიუ თვა-
ლის სინაოდეკ შჯღო! მოდი მომეხვივე! — მო-
მეხვივე შენს მშობელს მამას! — (მიიკნავს გულისეღ
გრძნობით ზე უოგელნი განცვიფრებით ზე მანდადე-
რით უუწერენ.) შჯღო! — შჯღო!....

(უაწდა დავშეება.)

დასასწუდი მეოთხის მოქმედებისა.

ქვივის ღიმონების განხილვა

ანუ გრიტივა.

უ. გრივოლ წიგულოვისაგან დაწერილი ქვივის ღიმონებსე შეიჭუნენ შიგადნი, ისე ფიცხად ღუ-
შაკაკობდნენ ამაზედ, რომ შეგონა განხილვას დაუ-
წერდა ვანზე, მაშამ აქამომდე ამაზედ ანა გამოიცანა
ცისკაში, ამისთვის ისევ მე დაუწერე, წოდენი
წამც ვადა ზე განვიხილამ.

ზარველი დაწება საში ცხიქონი, უ. წიგულო-
ვისაგან სახელ განთქმულს შეგეს იწაკლიზედ, მა-
თლად კარგი ზე დინსად წაწერილია, შეძევ და-
წებს: 1786-საწელსა. მაისის 1-სა ქ ცუალისს
გენიან გენი (უწინდელს დროს საქათველოში,
წოდებოთ გენიანობა ან იყო, ანც განაზობა.) ქვივი
ოდდა ორის წლისა, იჭდა თავის სახლში ფანჯა-
რისთან დაუაქრესული ზე თავად გაშტერებით იფე-
ნებდა სადსა, რომელიც გენიანთ დადიოდა ცუა-
ლისის ქვიში. ამ დროს შეწუხდება, ექლესიაში

წიკვის გამოსვლაზე, ამასთან კიდევ იგიაშვიტუდო, თუმოსამსახურე ან შემოსულყო ზე ან მოესხნებინა, მეჟე მიზანდებო.

უდგილო თქმულს, უზნალო თავის მომხადუნას გვესაგან, მე აღან განვიძიოტებ წყულოცის სიტყვისა, მხოლოდ ვანხედ გავგებუბა გვეს მევეს, ველს ნამოატმევს მეჟე, შუბლხედ ავოდეს, მოიუგანს. ცატხედ დასვანს, ზე თვითონც გვერდს მოუფდება ევეს, ამასთან იმის დასატყუხედ მოსულა მეჟე, იმისთანა „განვენილს შულობილთან“ უმაწვადი ქალი, მეტადჟე შენსავით დაძაზა, დაჯეჟე შან ზანველს მაისსა ზე წიკვის ან მოიხმენს? — მე ხამოდლა თქქესმეტის წელს გელა ვანო. ვითომც ეტჟის მაისის ბუნებას ზე ამასგამო გადახადიხებულო ზეონა მოხუცდესულობა ჭაბუყად.

ვეს ეს უნდა ვსთქვათ რომ უწინდელს დროში ანას დროს აღუენსა ანაჟინ ან იტუოდა სიტყვას, „განვენილოჟო.“ ანამც თუ მეუვები, მაისჟან ან ველა მინკელი მაისი რა უოფილა, ან რა დღესსწაუღა უწინდელს დროში? — მერჟე ქვადი გვეს ბოდანს მოიხდის, ბატონის შუალს ანასტასიას დასდენს მიზეხით, თავის წიკვაჟე წაუსკლელობას ზე დაძაჟაკში ხმაჟობს. „თქვენო დიდებულეზაჟ.“ ანც ამ სიტყვას მოახსენებდნენ უწინდელი ქანველუბი მეჟეს, იყო „ჩვენო ბატონო, შენა ჭიანძიჟე ბატონო ზე ბატონო მეჟეჟ!“

ამაში მეჟე იანკელი ზე ქვადი გვეს, ვითომც სანმოგნით დაწეებენ საუბანს, მეჟეს დიდესულობა

მომინათ გვიქვს ექვსეისაში წაუსვლელობა, მაგანც
იმის სიმტკიცაჲს სხვა გასათხოვარს ქალების
გულს დასწავდა ჭ ამას მოჰადრებია. მეუფეს ჰგონია,
თავის ექვსი ქალიც, ვერ მოვა გვევსთან. გარდა
ამასა, უხანდელს დროში, ექვსეისაში უმაწვილ-
დებისგან გასწავს გრესა ჭ ქალების უზრება დო-
გოც შეიძლებაოდა! — თავისდღეში საკაცხაგად დას-
დებდენ.

მოგოც მეუფე ჭ ქვემოთ გვიქვს ვითომც სიამო-
ვნათ დაწაკაგობენ. ამა დაწაკისეჲსთან ან იქნებოდა
ამ გვარი დაწაკა, მაც უნდა ახლო ნათესავი
ეოჯილ იყო, ახამც თუ შეეესთან.

მგონია ზეგით თქმული კარგათ გასსოვდეთ უ.
წმულოებისაგან, 1786 წელსა, მაისის 1-სა ქ.
ტვილის. ქვემოთ გვიქვს, ოცდა ორის წლისა იჯდა,
ხადდა ამ დროს მეუფე გრესის ქვემოთ გვიქვს, მე 76-სა
წლის კაციო ჭ სხუანი?...

უ. წმულოების ორცე სატყვა ეს წინა აღმდევია
ერთმანეთისა, მაგალითად ვსთქვათ: ვითომც უ. წმუ-
ლოვი ანობის ამას.

— «1786 სა წელსა იყო ეს დამონების ანბავიო...»

ამის ნახუხს ჩვენ მიუგებთ:

— ამ წელწადს მეუფე ირაკლი იყო, 66-სა წლისა,
ანატასია ბატონიშვილი თოჰმეტის წლისა, ჭ ამ
წიგნა ქალს, მა მახლობლობა ანუ მეგობრობა
უნდა ჰქონიყო ოცდა ორის წლის ქვემოთ ქალთან.

ამის შემდეგ, თუ ახლა ასე იტყვის.

— «შემდეგ, მეუფე ირაკლი, 76-სა წლისა იყო გო.»

ამას ზასუხს ახლა ასე მიუგებო.

— მეფე იჩაკლი. 76-სა წლისა, რომ იყო. ეჭთის წლის წინათ აღამადხანმა, ქ. ტუალისი მოსწვა, მოაოხრა ჭ ნაწილა საქართველო; ამას მეორე წელაწადს, ესე იგი 76-სა წლისა რომ იყო მეფე, კადეკ მეორეო მოედოდნენ საქართველოსად აღამადხანს, სადაც ამ დროს, სულეწითანათ მეფის სხელობა თელავში ყოფილან, ჭ ამას შემდეგ გადევ ექნებოდა გუჯა მეფე იჩაკლის, ქაიხოს გვესთან საუბრისა, თუნდა ზღალობაშიაც შემოსულყო უწინდელს დროში! კადეკ უ. წყნულოვი, რომ სწერს მოხუცესულს მეფეებდ, უკონოდ უწოდებს, ის ამასთანა უკონო მოხუცესული იყო, რომ 77-სა წლის მოხუცესულმა, განჯის ცახე აიღო, რომელ-ზედაც ორი ბატონის შვილი ოთხი თვე ადგნენ დიდის ჯარებით; მანამ მეფე იჩაკლი ან მაიწყაის ბატონი-შვილებმა ჭ ან ჩავადა, ვენ აიღეს ჭ მოდესაც ჩავადა, ქართველთ ჯანსა შერთები შეესხათ. — «ჩვენი ბატონი იჩაკლი მოგვავადა, ახლა ამას საკვარველს გონებას და გაუსტგრდებო.» მაშალა ისეც მოხდა ჭ გაკვირვა უკვლანა!...

მოწყადყო კელქაიყო გრაგოლ წყნულოვი! ამას შემდეგ კადეკ იტყვით სატყუის მეფეს იჩაკლიზედ? — მხოლოდ ახლა ნება მომეცით დავამტკიცოთ, რომ არც ის იგანე ახაწიძე ყოფილა, რომელსდა მეფის იჩაკლისათჳს შეუწიანვს თავი ოსმალის ომში ჭ არცა ქაიხოს გვეს თლდა ორის წლისა.

1, მეფის იჩაკლის დროს იყო სამი იგანე ახა-

შიძე: ერთი ადამიანისაჲს თმში მოკლეჲს ქ. ტუი-
ლისას აღებაჲს დროს, ამას ოთხ ამაღახვის და
ანა ჰქვანდა ცოლათ, ამისთან ომად შუღა დაჲმა,
ერთი ვაჟა ზე შეორე ქალა ეკატრინე. შიშველიდ-
განვე. ეს ეკატრინა ჰქვანდა, გიონგი ბაგრატიონის
მუხრანცკის, დომელთაჲს გარდაცვალება იქნება, იხუ-
თმეტადგან ოცდა ხუთს წლამდან. (ცოტა მეტ ნა-
კლება იყო, მაგონი შეცთომილება ანა იქნებაჲ)
გიონგის (ანუ გოგის) მუხრანსკის ზე ამის ცოლს
ეკატრინეს, ომთაჲს ჯანჯათ ვიცნობდი. ეკატრინე
შეუას იმაკლის უკანასკნელს დროში დიას შატაჲს
ყოფილა, ასე დომ თურდა ენახოს, ხსომა ან
ექნებოდა.

შეორე ივანე აბაშიძე იყო ანუ ყოფილა, დომე-
ლისაჲს თაჟის დღეში ცოლი ანა ჰქოლია, ისე უცოლ-
შუღათ მომკვდაჲს.

ზე მესამე ივანე აბაშიძე, შეუას იმაკლის ანდო
ნათესავი, კახელი, ადამიანისაჲს მოსულის შედეგ,
თაჟის დღით მომკვდაჲს: ამის ქალების სახელი სულ
ვიცი, დომელთაჲს არცერთს ანა ზქმევია გვი-
ამის შემდეგ, ან ვიცი და ნდომია ზე ან და გაუ-
გეობია უ წიგნელთაჲს? — ისტონისათჳს? — უკანგია.
ჴამანი? — ჴამანის აწიდილი ან ანის. — მოთხრობა?
აწც მოთხრობად ითქმის.

ეს აქ დაუტყველო ზე კადვე ქვერიკს გვიანვე დაუ-
ბნუნდეთ: ქვერიკს გვიან ვითომც ღიმონები ჴანჯა-
ნაში უწევია, მევე იმაკლი იმ ღიმონებისაჲს ჴი-
თხავს? გვე მოახსენებს: თქვენი ბადიდგან მამცა ანასტა-

სია ბატონიშვიდმაო. ამაზედ მეუფე ეჩვეა შუა ღ გამო-
ჭიობას? — გაუტყდეს, ეს ღამონები ჩემი საკითხია
აქის, ავადებს ღ ჩემს საქმოსას ვკითხავ დომენია
შეინათყდეს, ის ღამონი დავაჭინო ველშიო. მისა
თახნის შუა თუ ქიხოსნო ენდონია შვილიო?
მაკამ ორ ღამონებსვე ველში ვიტყვო. ჩემს
სიტყვით, ორივე საუცხოვო უმაწვილ ცაცები აქიან,
დომენია ზაზა თახნის შუა ღ ქიხოსნო
ენდონიაშვიდი, ორივე უფროსები იყვნენ მეფეს
მეგობრად ხანით ღ დაცოლშვილიანებულად
ორივე: ესე იგი 1786-სა წელსა.

გაგონეო ახლა რას განიბო? — უ. ჩემუფროსის
სიტყვით, ვითომც მეუფე იმავალი შუა ცაცით გაუკ-
თდეს ქვნივს გვეს, იმ უმაწვილ-ცაცებთან, დად-
განც იმისი მამა, ივანე აბაშიძე ოსმალის ომში
განდევანა მეუფეს; თუთოქ ერის ოსმალის შუა-
ფა თავი, ამით მეუფე გამოიხსნა სიკვდილისგან,
მეუფე იმავლიც აქის სამადიერო უნდა შესძგნას
ვერდი ღ გაქსევანის შეძევ მომედ კანკა ქმარი
შეჭითის. ამოიბაში მეუფე იმავალი დამადება მო-
რეს სახლში, ამასთანავე ზაზა თახნის შუას და-
ბარეს გვე, დომენიანაც ღამადავიბს ცოლ-ქმ
მოიბაზე ღ ზაზაც აწმუნებს დიდს სიუჯარულს,
სადღე დამადულს მეუფეს ესმის ეველა.

ამით ღამადავს შეძევ, ზაზა წავა, მას უკან
ქიხოსნოს დამადებს გვე გისთანაც, გვრეოვე
ღამადავი აქეს ღ დასასრულზე ესეც გავა, მაგრამ
ბოლოს ეს ქიხოსნო შეინათვს გვეს.

მა ანის უფალი წიგნულოვის თხზულება ესე? — ანტ
უწინდელს ჩუწნს ზნეობაში შემოვა ესენი, ანტ ჩვე-
ულობაში, ანტ გცევაში, ანტ მანთებულობაში,
ანტ ხასიათში, ანტ ზღილობაში ზ სწულიად ანა-
ფეკში.

ბოლოს ანობს, უ. წიგნულოვი შეუეს ინაკლიჩე
ვითომც უნის გლეხს ეოქოს მეუის ინაკლისათჳს.
„ქანთლის მაშინაცვალოვო ზ კახეთის მაშაო.“ მან-
თალია თქმულია, მაგნამ რომელი გლეხი კაცი გაუ-
ბედჳდა ამ სიტუვას? — თქმულია წინა აღმდეგისა ზ
მტკებისაგან. უ. წიგნულოვო, იცით ნა დგაწლი
დაუდგია ქანთლისათჳს მეუეს ინაკლის ზ ან ნა
საშინელი ოშები გადუბდია საშინელს მტკებთან,
ქანთლის გამოსახსნეულად?.... მგონია ამისი ანა
იცოდეთნა თქუწნ? აშასთანავე ამბობს უ. წიგნულოვი
მეუეს ინაკლიჩე, რომ ვითომც ვეწას დონისძიე-
ბით, კარგი ქცევა ვეწა ესწავლებინოსნა კახელები-
სათჳს ზ ამაზედ შეწუხებული იუოს მეუე. ესეც
კახელების საწინააღმდეგოდ ანის თქმული.

ამ ონს ქვეუნიან ვეწსა. ქანთლისას ზ კახელებისას;
ამ ახლო მეზობელთ, უწთიფრთთან ჰქონდათ, ვინიცის
წაგდენი საუკუნოები განუწყვედი ერთობა, ნათესაობა,
წთიფრთმანეთთან მისჯალა-მოსვლა ხშირი; ნამეტნავად
მეუის ინაკლის მეონის დნოს ხომ სულ ერთად
იყვნენ ესენი, სადაც თავთავისად იზდებოდნენ ზ სწავ-
ლობდნენ; ერთს სადმოთო საეროს წეწიდეებს, ერთს
ზნეობას, ერთს ზღილობას, ერთს ჩუწულებას, ერთს
ხასიათს, ზ სწულებით ერთ გვანათად ცხოვრებდნენ.

რომ განსხვავება ანა იუომა იმათში, ამის შედეგად, თუ ჩვენ ქანთელელები ვიქნებოდით კანკნი; კახელები მატომ ადამ უნდა ყოფილიყვნენ კანკნი? შეცდომილება. — ან ანის კანკი, ქანთელელები კახელებზე ვლამანაკობთ ანუ ხან დაგვცინით ჭკახელური ქანთელელებზე ლამანაკობენ ანუ ხან დაგვცინიან მაშინ როდესაც რომ ზუკგზე ვაკეცივართ ერთმანე დასაკლისიც ერთ ჩვენი ჭ შეჩატებაც.

კიდევ კანკი ძველი ამბავი გიცათ, თომე. ოცდა ათის წელიწადის ანუ უფრო მეტის შემდეგ, ამ გვანდი რომ დაწელოს ვინმე მეფეს ინაკლიზე ანუ ერთი ერთმანეზე უ. წიგულოვის გვანად, ან ვიცი ვიღა განიხილავს? — დაიჯერეო, თუ გამოსილველი ან ეყოლება, მაშინ შესაბამისია მეფე ინაკლი ჭ ერთობ ჩვენი ენიც, ამისთვის რომ იქნება ის მოგონებულები, ისტორიამ მიიღოს ჭ საუკუნოდ მოთხანდოს, საკვირველი სახელი მეფის ინაკლის მეომნისა ჭ სრულიად ჩუქნის ენისაც.

იმ წიგულოვის თხზულებაში, თუ ანის დამე კანკი, მხოლოდ უცხო სიტყვიერება ჭ უუდის სმენისათვის კანკი გასაგონი, თუმცა ცოტა მეტნაკლებია იქაც, მაგრამ ამითი ანა ფენია, თავის დროზე გასწოდება ყოველი ჩვენი ნაკლულებიანება. სხუა კი მოგვიტყვოს უ. წიგულოვმა, ამის თხზულებას, კანკს დიანებას ვეკანს დავდებთ.

ის წიგულოვის თხზულება ასეთი დამ ანის, რომ თუ დაწკრილებაში შევიდა ვინმე ჭ ნამდვილად განიხილა, ერთი კანკი დიდი წიგნი მოვა ის განიხილა...

ან ღაიჯუკებთ, წამდუნჯუკშე განდჯიკითხე ზე ყო-
ველს თჳთო განდჯიკითხაზე ვიტყოდო სოღმე,
წგჳაგი შიოხნა, წა უნდა იყოს უ. წჩუღლოვის
თხუღება ესე? — ამის მეტი ვეცა ვიუიქყედა: ეწმთა
კაცმა, წომეღიმე ღადი შენობა დაწო ზე მაზეწი
ჭკითხეს დაწვისა — შიუღო, ჩემა სახელი დანჩესო.
იქნება უ წჩუღლოვს ჭგონია, იმისი სახელი დანჩეს,
იმ თავის თხუღებათ!

ამ თქმაზე ან უნდა გაწერეს უ. წჩუღლოვი,
თუ ის მეუფის იწაკლის, ის საგვირგუელს კაცს ისე
დამდაბლებათ ასხენებს ზე საგვირგუელს სიჭყვას იტ-
ყვის იმაზე, შგონია მე უფრო ან დავაიწმინთ
სწოწეთ თქმაზე უ. გნაგოდ წჩუღლოვის შიშაწთ.

თ. აღ. ვახტანგის მე გ. თრბეღიანი.

სარჩევი პირველის ტომისა.

ღირსეულები.

გამოსაღმება.	ბ. წიგნულოვისა.	1
ბუღბუღი.	ი. გენესელიძისა.	2
თხისა ზე მგელისათჳს.	თ. აღ. ჭავჭავაძისა.	4
ანბანთქება.	თ. ღიმ. ბაგდატოვანისა.	5
ლომი შემაღგენელი სა-		
მსჯავროდსა.	ღიმ. მგალობელოვისა.	7
მღუნგა ქაგკასის მთისა.	კ. ეფ. ენდრონიკოვისა.	8
ჭიჩი ზე ბუღბუღი.	ი. გენესელიძისა.	11
თეფლისი.	თ. ღავ. ციციშვილისა.	12
სოფლის სამღუნგა.	მისივე.	24
ჯაშქრობა ქანთველთა		
ქაგკასზე.	თ. ნ. ბაქათოვისა.	113
ჩეგვი.	თ. აღ. ჭავჭავაძისა.	115
გალობა სიტყუდუისა.	თ. ნ. ბაქათოვისა.	117
ჩვილი,	მისივე.	117
მველს სატრფოს.	თ. გ. ენდრონიკისა.	118
ღამე იტუილისში.	წაჩქაძისა.	119
წამთნის შემოღამება.	თ.	120
ფიადა.	მისივე.	122
ჩემი ღოცვა.	ი. გენესელიძისა.	177
ამაოება.	მისივე.	178
ბ. მ.	ლ. ისაბლოვისა.	179
...ს.	მისივე.	180
წისთჳს მიუვანბან?	თ. წ. ენდრონიკისა.	181
მელა ზე მარვი.	დ. მგალობელოვისა.	182

მეტრატაზადი.	ბეს. გახაჩულისა.	184
ბათთი.	ბეს. გახაჩულისა.	158
ბათთი.	თ. აღ. ჭავჭავაძისა.	239
გოლხიდეულს.	ი. კერესელიძისა.	240
კელის უფალთადმი.	თ. ი. ლონთქიუანისა.	242
იმეკეთის მეფის სოლო-		
მონის დედამე ქეთევან		
დუღოულზე ნათქვამი.	თ. ვ. ჯ. ოძბეულიანისა.	245
მასედევე ნათქვამი.	თ. ვ. ჯ. ოძბეულიანისა.	245
მროზა.	გვერ.	
მუღი უმანკოებისა.	ი. კერესელიძისა.	17
ადსასწული სოფლისა.	თ.	125
მუღი უმანკოების		
განგძეულება.	ი. კერესელიძისა.	185
კახის სნეულებისათვის	ბ.	
მისი წამლობა.	ზ. მამაცოვისა.	52
სამეზავრო წერილები.	ი. კერესელიძისა	13
მეფე ეკეკლე მეონის		
განჩინება.		114
მკითხველთადმი.	აღ. სავანელისა.	169
მასუხი.	ნოტა ბენისა.	223
ქვრივის ღიშონების		
ტანხილვა.	თ. ა. ვ. ძ. ჯ. ოძბეულიანისა.	180
სსუა ბ სსუა ანზავი		
კენჭი კეთილშობილთა		
ბ მოქალაქეთა ცუდილი-		
სში.	თ.	

გატარებულა გეოგრაფიკული	
შეწავილგატა მტკნოვრ-	
დში.	თ.
გამოჟენა ბუნებისა	მ
გელთა ნაწარმოევის ნი-	
შეშებისა ტფილისში.	თ.
დაუბო ფუძცელი.	მოდაუბისა.
სამკანა იტალიაში.	
აუბისადმი.	თ. ი. ლონთქიფანისა.
ეზო ფუძცელი.	მოდაუბისა.
	6
	12
	173
	174
	228

Печатать дозволяется Марта 1 дня, 1853 года.
Испр. должн. Груз. Цензора Св. Алексѣевъ.